

Täysistunto

Torstai 12.10.2017 klo 15.59—20.22

7. Lakialoite laiksi meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain 11 ja 12 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 40/2017 vp Sami Savio ps ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

20.15 **Sami Savio ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen tosiaan lakialoitteemme laiksi meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain 11 ja 12 §:n muuttamisesta.

Arvoisa puhemies! Elinkeino- ja yritystukien suuri määrä ja monipolvinen käyttötarkoitus ovat herättäneet laajaa yhteiskunnallista keskustelua, ja vaikka yritystukia voidaan tietyissä tilanteissa pitää perusteltuina, niin toisaalta niiden on katsottu muun muassa voivan vääristää kilpailua. Myös valtion velkaantumisen näkökulmasta verotukien kriittinen tarkastelu on ehdottomasti tarpeen, kuten myös edustaja Stefan Wallin äsken omaa lakialoitettaan esitellessään totesi. Myös tämä lakialoite, jonka nyt esittelen, on tehty säästöjen aikaansaamiseksi.

Yritystuet voivat olla perusteltuja, jos tuettavan yritystoiminnan ulkoisvaikutukset yhteiskunnalle ovat positiivisia eikä yritystoimintaa ilman tukea syntyisi. Toisaalta kilpailuneutraliteetin näkökulmasta on hyvin tärkeää, ettei tuettava yritystoiminta syrjäytä tehokkaampia yrityksiä kilpailluilla markkinoilla. Yritystuet ovat myös pääsääntöisesti väliaikaisia ja harkinnanvaraisia. Yritystuista merenkulkuun kohdistuvat tuet ovat kuitenkin monelta osin poikkeuksellisia. Ne ovat nimittäin pysyviä ja kohdistuvat tuettavien yritysten liiketaloudelliseen perustoimintaan.

Tampereen yliopistossa tänä vuonna tehdyn selvityksen mukaan matkustajamerenkulunkien kokonaismäärä on jopa noin 250 miljoonaa euroa vuodessa. Eräs esimerkki matkustajamerenkulun nauttimista tuista on varustamoille matkustaja-alusten miehistökustannuksista maksettava tuki. Se on suuruudeltaan merkittävä, joskaan ei suurin matkustajamerenkulun nauttimista tuista. Tämän mainitun Tampereen yliopiston selvityksen mukaan matkustajamerenkulkuun vuosittain kohdistuvan miehistökustannustuen määräksi on arvioitu noin 39 miljoonaa euroa. Tämä on jopa valtion budjetin mittakaavassa varsin merkittävä menokohde, ja kuten kaikkia muitakin menokohteita tällä kaudella on tarkasteltu kriittisesti, myös tätä kohdetta tulee tarkastella hyvinkin kriittisesti valtion edelleen velkaantuessa noin 3 miljardia euroa vuodessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2017 vp

Arvoisa puhemies! Tämä tekemämme lakialoite koskee siis matkustajamerenkulun miehistökustannusten leikkaamista — ei kokonaisuudessaan mutta tämän tuen puolittamista. Miehistökustannustuen piiriin luetaan koko aluksella työskentelevä henkilökunta riippumatta siitä, kuuluvatko työntekijät esimerkiksi kansi- ja konehenkilökuntaan tai taloushenkilökuntaan. Tällä miehistökustannustuella on pyritty nettopalkkauksen kaltaiseen järjestelmään, joka vapauttaa varustamot työntekijöiden sosiaalikulujen ja palkasta ennakonpidätykseen kuluvan osan maksamisesta.

Arvoisa puhemies! Miehistökustannustuen välityksellä varustamoille palautetaan merimiesten palkan ennakonpidätys sekä työnantajan merimieseläkelaisissa säädetty eläkevaikutusmaksu ja osuus tapaturmavakuutusmaksusta. Tämä vuodesta 2004 lähtien tilapäiseksi tarkoitettu miehistökustannustuki matkustaja-aluksille säädettiin pysyväksi vuodesta 2009 alkaen.

Käytännössä suuri osa matkustajamerenkulun tuesta valuu varustamojen osakkeenomistajille osinkojen muodossa. Tuen haittavaikutuksiin lukeutuu valtion menojen kasvun lisäksi muun muassa mantereen matkailu- ja ravintola-alan yritysten heikentynyt kilpailuasema ja tätä kautta niiden työllistämisedellytysten oheneminen. Varsinkin tämä viimeksi mainittu on herättänyt voimakasta asiantuntijakritiikkiä. Valtion menojen pienentämiseksi sekä matkailu- ja ravintola-alan kilpailuneutraaliteetin parantamiseksi matkustajamerenkulun miehistökustannustuki olisikin meidän allekirjoittaneiden mielestä tarkoituksenmukaista puolittaa ensi tilassa. Tällä toimenpiteellä ei olisi olennaista vaikutusta esimerkiksi huoltovarmuuteen, koska kauppamerenkulun tukeen tällä tekemällämme lakialoitteella ei puututtaisi.

Arvoisa puhemies! Tähtäämmeikin tällä lakialoitteella valtion menojen pienentämisen ohella matkailu- ja ravintola-alan kilpailuneutraaliteetin parantamiseen. Samalla on varsin todennäköistä, että valtion ansiotulovero- ja arvonnäisäverotulot kasvaisivat mantereella toimivien matkailu- ja ravintola-alan yritysten liikevaihdon kasvun myötä, ja samalla tietenkin paranisi mitä todennäköisimmin myös alan työllisyys. Tämän lakialoitteen lisäksi olen tehnyt talousarvioaloitteen, jolla arvioidaan valtion menojen pienenevän noin 19,5 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Edellä esitetyn perusteella me lakialoitteen allekirjoittajat esitämme, että meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain 11 §:ään lisätään uusi 2 momentti sekä saman lain 12 §:ään uusi 2 momentti, jotka molemmat ovat samansisältöisiä ja kuuluisivat esityksen mukaan jatkossa seuraavasti:

"Matkustaja-aluksella työskentelevän merenkulkijan osalta tukea maksetaan kuitenkin vain puolet 1 momentissa tarkoitettusta määrästä."

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.